

AVOIN YHTIÖ VAI OSAKEYHTIÖ

Konepalveluyrityksen yhtiömuodon muuttaminen

Jussi Saarela

Opinnäytetyö
Huhtikuu 2011
Liiketalouden koulutusohjelma
Maaseutuelinkeinojen markkinoinnin
suuntautumisvaihtoehto
Tampereen ammattikorkeakoulu

TAMPEREEN AMMATTIKORKEAKOULU

Tampere University of Applied Sciences

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Liiketalouden koulutusohjelma
Maaseutuelinkeinojen markkinoinnin suuntautumisvaihtoehto

SAARELA JUSSI:

Avoin yhtiö vai osakeyhtiö
Konepalveluyrityksen yhtiömuodon muuttaminen

Opinnäytetyö 33 s.
Huhtikuu 2011

Tämän opinnäytetyön aiheena oli avoin yhtiö ja osakeyhtiö. Lisäksi tarkoituksena oli selvittää toimeksiantajalle, mitä avoimen yhtiön muuttaminen osakeyhtiöksi vaatii. Erityisesti työn tarkoituksena oli selvittää toimeksiantajalle, onko muutos ylipäättään järkevää toteuttaa, ja mitkä ovat muutoksen tuomat edut sekä haitat. Työn ajatuksena oli myös saada toimeksiantajalle eräänlainen käsikirja yhtiömuodonmuutoksesta.

Tutkimusmenetelmänä käytettiin kvalitatiivista eli laadullista menetelmää. Lähdeaineisto on kerätty suurimmaksi osaksi alan kirjallisuudesta sekä lainsäädännöstä ja Internet-sivustoilta. Osa aineistosta kerättiin myös haastattelemalla toimeksiantajaa.

Tutkimuksen keskeisenä tuloksena voitiin todeta, että yritysmuotoon ja sen muuttamiseen vaikuttavat monet eri tekijät. Tärkeimpinä huomioina nousivat esiin verotuksen erilaisuus yhtiömuotojen välillä sekä henkilökohtaisen vastuun pieneneminen yritystoiminnan velvoitteista osakeyhtiössä. Johtopäätösten perusteella voitiin todeta, että yrittäjän on harkittava tarkasti ja tapauskohtaisesti kaikenlaiset yhtiömuodon muutokset ja mietittävä niiden seurauksia yritystoimintaan.

Asiasanat: Yritysmuodot, avoin yhtiö, osakeyhtiö, yhtiömuodon muutos

ABSTRACT

Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampere University of Applied Sciences
Degree Programme in Business Administration
Option of Marketing of Agricultural and Rural Industries

SAARELA JUSSI:
General Partnership or Limited Company
To Change a General Partnership into a Limited Company

Bachelor's thesis 33 pages
April 2011

The subject of this thesis was general partnership and limited company. The purpose was to clarify what it takes to change the business form from a general partnership to a limited company. The goal was to investigate if the change is rational at all and what would the pros and cons be. The idea was also to get to provide the commissioner with a manual about changing the business form.

The research method was qualitative. The source material is mostly gathered from literature, legislation and on the Internet. A part of the material was gathered by interviewing the commissioner.

The results indicate that there are several different factors that have an effect on changing the business form. The most important point was the difference in taxation between the business forms. It was also considerable that when in a limited company, the owners are not responsible for the company's debts. The conclusion was that the entrepreneurs have to think very thoroughly about the possible changes in business form and think about the effects on entrepreneurship.

Keywords: Forms of business, general partnership, limited company, change in business form

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 YRITYSMUODOT	7
2.1 Avoin yhtiö	7
2.2 Yksityinen osakeyhtiö	9
3 TULOVEROTUS	13
3.1 Verotus avoimessa yhtiössä	13
3.2 Verotus osakeyhtiössä	15
4. AVOIMEN YHTIÖN MUUTTAMINEN OSAKEYHTIÖKSI	17
5 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	19
6 OPINNÄYTETYÖN TILAAJAN ESITTELY.....	20
6.1 Konetyö A&A Saarela Ay.....	20
6.2 SWOT -analyysi.....	21
7 YHTIÖMUODONMUUTOS TOIMEKSIANTAJAN YRITYKSESSÄ.....	25
7.1 Yhtiömuotojen eroavaisuudet	25
7.2 Saavutettavat edut ja mahdolliset haitat.....	28
8. JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA.....	31
LÄHTEET	33

1 JOHDANTO

Opinnäytetyön aiheena ovat yritysmuodot ja niiden muuttaminen. Työssä käsitellään avointa yhtiötä ja osakeyhtiötä. Nämä yritysmuodot on valittu työhön, koska ne ovat työn tilaajan kannalta oleellisia yhtiömuotoja. Työn aikana käydään lävitse yhtiömuotojen oleelliset eroavaisuudet ja erityispiirteet. Työn tilaajana toimii joutsalainen koneyritys Konetyö A&A Saarela Ay, jonka lähitulevaisuuden suunnitelmiin työ toimii apuna ja oppaana. Työn tarkoituksena on antaa lisätietoa yritykselle eri yritysmuodoista ja niiden muuttamisesta.

Tämän opinnäytetyön tutkimusongelmana on, miten yritysmuotojen eroavaisuudet vaikuttavat yritysmuodon valintaan. Ensimmäinen tutkimuskysymys on, miten yritysmuodot eroavat perustamisvaatimuksiltaan. Toisena tutkimuskysymyksenä on, miten yritysmuodot eroavat vastuun ja hallinnan osalta. Kolmas kysymys vastaa yhtiömuodon muuttamisen mahdollisuuksiin eri yhtiömuodoissa. Neljäs tutkimuskysymys on, miten yhtiömuodot eroavat verotuksen näkökulmasta.

Työ perustuu kvalitatiiviseen eli laadulliseen tutkimusmenetelmään. Lähdeaineistona käytetään jo olemassa olevaa teoriaa. Tutkimuksen aineistona käytetään kirjallista materiaalia sekä Internet-lähteitä. Kirjalliseen aineistoon on myös suhtauduttava kriittisesti, sillä yhtiölait muuttuvat nopeasti ja tieto saattaa näin ollen olla vanhentunutta.

Aihealue on rajattu sopivaksi kokonaisuudeksi. Yritysmuodot ovat laaja käsite, ja niitä voidaan käsitellä monesta eri näkökulmasta. Tästä syystä työ on rajattu siten, että työn toimeksiantajalle oleelliset asiat tulevat selkeästi esille. Tämä on myös yksi syy siihen, miksi olen rajannut muut yritysmuodot pois tästä työstä. Työ kertoo lukijalleen kaiken oleellisen tiedon yhtiömuodoista ja niiden eroavaisuuksista.

Opinnäytetyön rakenne on pyritty tekemään selkeäksi. Työ on rajattu kahteen yritysmuotoon ja näiden välisiin eroihin. Johdanto-osio antaa lukijalle selkeän kuvan työstä ja sen tarkoituksesta. Teoriaosassa käsitellään avoimen yhtiön ja osakeyhtiön pääperiaatteet. Työssä käsitellään myös yhtiömuotoja verotuksen näkökulmasta. Tämän jälkeen käydään lävitse yhtiömuodon muutos. Lopuksi tehdään johtopäätökset ja esitetään pohdinta.

2 YRITYSMUODOT

2.1 Avoin yhtiö

Avoin yhtiö kuuluu henkilöyhtiöihin, jotka muodostuvat kahden tai useamman luonnollisen henkilön ja/tai yhtiömiehen yhteistoiminnasta (Enroth, Österman & Harmoinen 2007, 12). Avoimelle yhtiölle on ominaista, että yhtiömiehet osallistuvat yhtiön toimintaan. Huomioitavaa on myös yhtiömiesten henkilökohtainen ja rajaton vastuu yritystoiminnan velvoitteista. Avoin yhtiö soveltuu erityisen hyvin pieniin ja keskisuuriin yrityksiin, joissa taloudellisten tappioiden riski on pieni ja osakkaita on vähän. (Koski & Sillanpää 2009, 3. luku.)

Avoin yhtiö perustetaan yhtiösopimuksella. Vähimmäisisältöä yhtiösopimukselle ei ole laissa määritelty. Yleisesti sopimuksessa mainitaan toimiala, yhtiömiesten yhtiöpanokset ja työnjako, tilikausi, tilintarkastajat, voiton ja tappion jakaminen sekä yhtiösopimuksen irtisanominen. (Suojanen, Savolainen & Vanhanen 2006, 137.)

Avoimessa yhtiössä jokainen yhtiömies on vastuussa koko omaisuudellaan myös muiden yhtiömiesten tekemisistä. Päätösten tulee olla avoimessa yhtiössä aina yksimielisiä, ellei yhtiösopimuksessa ole muuta sovittu. Jokainen yhtiömies voi tehdä yhtiötä sitovia, yrityksen toimialaan ja tarkoitukseen kuuluvia päätöksiä joko yhdessä tai erikseen. (Enroth ym. 2007, 12.) Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että kuka tahansa yhtiömiehistä voi tehdä päätöksiä, joista muut yhtiömiehet ovat vastuussa sekä yhtiön että henkilökohtaisella omaisuudellaan. Tämän vuoksi yhtiömiesten keskinäisen luottamuksen onkin oltava hyvällä tasolla.

Avoimeen yhtiöön on mahdollista valita toimitusjohtaja. Yhtiömiehet voivat sopia keskenään toimitusjohtajan nimeämisestä. Toimitusjohtaja hoitaa yhtiön juoksevaa hallintoa. Toimitusjohtajaksi voidaan valita myös yhtiön ulkopuolinen henkilö. (Ilmoniemi, Järvensivu, Kyläkallio, Parantainen & Siikavuo 2009, 67; AKYL 1988/389 2 luku 4 § ja 5 §.)

Avoimen yhtiön yhtiöpanos on yhtiömiesten sijoittamaa rahaa, työpanos, tai kirjanpitoon merkittävää omaisuutta. Yhtiöpanoksen suuruus määritellään yleensä yhtiösopimuksessa. Avoimessa yhtiössä yhtiöosuus koostuu yhtiöön kohdistuvista oikeuksista ja velvollisuuksista. Yhtiöosuutta ei ole mahdollista myydä eikä luovuttaa ilman toisten yhtiömiesten suostumusta, ellei yhtiösopimuksessa toisin mainita. (Koski ym. 2009, 3. luku.)

Yhtiömies voi nostaa varoja yhtiöstä esimerkiksi yksityisottoina tai palkkana (Yrityksen perustajan opas 2009, 15). Yhtiömies voi myös nostaa palkkaa yhtiölle tehdystä työstä (Ilmoniemi ym. 2009, 68).

Yhtiömies voi nostaa varoja yhtiöstä myös voittona (Yrityksen perustajan opas 2009, 15). Yhtiömiehet voivat sopia yhtiösopimuksessa voiton ja tappion jakamisesta. Mikäli erillistä sopimusta ei ole tehty, sovelletaan avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä annetun lain olettasäännöstä, jonka mukaan tilikauden voitosta suoritetaan yhtiömiehille ensin osuus, joka vastaa korkolaissa säädettyä korkoa tilikauden alkaessa jäljellä olevalle panokselle. Mikäli voitto ei riitä osuuksien suorittamiseen, jaetaan voitto yhtiömiesten panosten suuruuden mukaisessa suhteessa. Jäljelle jäävä voitto-osuus jaetaan yhtiömiesten kesken tasan. Tappio jaetaan yhtiömiesten osuuksien suhteessa. Tappio on mahdollista jättää myös kirjanpidossa jakamattomaksi yhtiön tappio- ja voittotilille. (Villa ym. 2007, 44.)

Vastuunalainen yhtiömies vastaa yrityksen velvoitteista henkilökohtaisesti, rajattomasti, ensisijaisesti ja solidaarisesti. Jokainen yhtiömies siis vastaa omasta ja toisten yhtiömiesten puolesta kaikella omaisuudellaan yhtiön velvoitteista. Velkojan ei siten tarvitse vaatia saatavaansa edes yhtiöltä, vaan hän voi kääntyä suoraan kenen tahansa yhtiömiehen puoleen. Yhtiösopimukseen on mahdollista kirjata rajoitus yhtiömiesten velkavastuusta. Rajoite ei kuitenkaan saa koskea kaikkia yhtiömiehiä. Yhtiömiehen velkavastuu voidaan rajoittaa koskemaan yhtiösopimukseen merkittyä omaisuuspanoksen määrää. (Ilmoniemi ym. 2009, 68.)

Avoimessa yhtiössä tilinpäätös ja toimintakertomus on laadittava aina neljän kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä. Tilinpäätös osoittaa yhtiömiesten

voitto-osuuden yhtiöstä. Yhtiön toimitusjohtaja laatii tilinpäätöksen ja esittää sen muille yhtiömiehille. Jos toimitusjohtajaa ei ole, tilinpäätöksen tekevät vastuunalaiset yhtiömiehet yhdessä. (Villa ym. 2007, 36-37.)

2.2 Yksityinen osakeyhtiö

Yleisin Suomessa käytetty yhtiömuoto on osakeyhtiö. Osakeyhtiön voi perustaa yksi tai useampi luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö. Osakeyhtiö on osakkeenomistajistaan erillinen oikeushenkilö, joka syntyy rekisteröinnin kautta. Osakeyhtiön toiminnan pääsääntöinen tarkoitus on voiton tuottaminen osakkeenomistajille. Osakkeenomistajat voivat saada osinkotulojen lisäksi yhtiöstä palkkatuloja sekä lainaa. Osakeyhtiössä omistajat vastaavat yhtiön toiminnasta ja velvoitteista vain sijoittamallaan pääomapanoksella. Vähimmäisosakepääoma yksityisessä osakeyhtiössä on 2500 euroa. Yksityisen osakeyhtiön arvopapereita ei saa asettaa julkisen kaupankäynnin kohteeksi. (Villa ym. 2007, 58-59; Enroth ym. 2007, 15.)

Osakeyhtiön perustamiseksi on laadittava osakkeenomistajien välinen perustamissopimus, joka on aina kirjallinen. Osakkeenomistajat merkitsevät sopimuksesta ilmenevän määrän osakkeita itselleen. (Villa ym. 2007, 61 ja 62.)

Perustamissopimuksen tulee sisältää ainakin seuraavat kohdat:

- Sopimuksen päivämäärä
- Kaikki osakkeenomistajat ja kunkin merkitsemät osakkeet merkintähintoineen ja maksuaikoineen
- Hallituksen jäsenet, sen mahdollinen puheenjohtaja ja yhtiön mahdollinen toimitusjohtaja sekä tilintarkastajat
- Yhtiöjärjestys
- Tilikausi. (Suojanen ym. 2006, 147-189.)

Perustamissopimuksen yhteydessä on laadittava yhtiöjärjestys, joka voidaan liittää tai ottaa suoraan perustamissopimukseen. Yhtiöjärjestys on osakeyhtiölaista johtuva ja sitä täydentävä säännöstö, jossa määritellään tarkemmin tuleviakin osakkeenomistajia sitovasti yhtiössä noudatettavat säännöt.

Yhtiöjärjestyksestä käyvät ilmi yhtiön toiminimi, kotipaikka ja toimiala. Se saa lain voiman vasta yhtiön kaupparekisteriin merkinnän jälkeen. (Villa ym. 2007, 62-63.)

Yhtiöjärjestyksen ja perustamisilmoituksen jälkeen yhtiö rekisteröidään kaupparekisteriin. Ennen rekisteröintiä yhtiö ei voi hankkia oikeuksia eikä myöskään velvollisuuksia. Yhtiö on ilmoitettava rekisteröitäväksi kaupparekisteriin kolmen kuukauden kuluessa perustamissopimuksen allekirjoituksesta. Jos ilmoitusta ei tehdä, perustaminen raukeaa. (Villa ym. 2007, 64.)

Osakeyhtiön pakollisina toimieliminä ovat yhtiökokous ja hallitus. Osakeyhtiöllä voi olla myös toimitusjohtaja ja hallintoneuvosto. Yhtiökokous on osakeyhtiön ylin päättävä taho. Yhtiökokous muodostuu osakeluetteloon merkityistä osakkeenomistajista, jotka ovat kokouksessa läsnä tai laillisesti edustettuina. Kaikilla osakkeenomistajalla on oikeus osallistua yhtiökokoukseen, sekä saattaa yhtiökokoukselle kuuluva asia yhtiökokouksessa käsiteltäväksi. Osakkeenomistajat äänestävät yhtiökokouksessa edustamiensa osakkeiden tuottamalla äänimäärällä. Varsinainen yhtiökokous on pidettävä kuuden kuukauden kuluttua tilinpäätöksestä. Kokouksessa päätökset on tehtävä joko enemmistö- tai määräenemmistö päätöksinä. (Villa ym. 2007, 73-75.)

Osakeyhtiössä on mahdollista olla hallintoneuvosto, jonka jäsenet valitaan yhtiökokouksessa. Neuvoston tehtävänä on valvoa yhtiön toimintaa ja hallintoa. Hallintoneuvostossa on oltava vähintään kolme jäsentä. Hallintoneuvoston jäsenet eivät kuitenkaan voi toimia samanaikaisesti yhtiön toimitusjohtajana ja hallituksen jäsenenä. (Villa ym. 2007, 80-81.)

Osakeyhtiön hallitus huolehtii yhtiön toiminnan järjestämisestä, yhtiön johtamisesta ja yhtiön edustamisesta. Yhtiökokous valitsee osakeyhtiön hallituksen. Yksityisen osakeyhtiön hallituksen jäsenen toimikausi jatkuu toistaiseksi. Hallitus koostuu vähintään yhdestä täysivaltaisesta luonnollisesta henkilöstä. Hallitus vastaa yhtiön kirjanpidon ja varainhoidon valvonnasta, yhtiön toiminnan ja organisaation asianmukaisuudesta, yhtiön tarkoituksen to-

teutumisesta, toiminnasta yhtiön ja osakkeenomistajien eduksi sekä osakkeenomistajien yhdenvertaisuuden toteutumisesta. (Villa ym. 2007, 78-79.)

Päätökset tapahtuvat yksinkertaisella äänten enemmistöllä, jolloin päätökseksi saadaan aina enemmistön mielipide. Hallitus on päätösvaltainen, mikäli kokouksessa on läsnä yli puolet hallituksen edustajajäsenistä. (Villa ym. 2007, 79.)

Hallituksen valitsema toimitusjohtaja vastaa yhtiön päivittäisen toiminnan johtamisesta hallituksen ohjauksessa ja valvonnassa. Toimitusjohtaja hoitaa käytännössä yhtiön juoksevaa hallintoa. (Villa ym. 2007, 80.)

Osakeyhtiön on laadittava osakeyhtiölain ja kirjanpitolain mukainen tilinpäätös, joka sisältää tilikauden taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman, näiden liitetiedot ja edellisen tilikauden vertailutiedot. Tilinpäätökseen on myös liitettävä toimintakertomus, joka sisältää muun muassa yhtiön hallituksen esityksen yhtiön voiton jakamisesta, tiedot osakkeiden määrästä, tiedot lainoista ja niiden ehdoista sekä koroista. Tilinpäätös ja toimintakertomus on rekisteröitävä kaupparekisteriin kahden kuukauden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamisesta. (Suojanen ym. 2006, 179-182; Villa ym. 2007, 84-86.)

Osakeyhtiö voi jakaa varoja osinkoina, sijoitetun vapaan oman pääoman rahastosta, osakepääoman alentamisella sekä hankkimalla tai lunastamalla yhtiön osakkeita. Varojen jakamisen on perustuttava yhtiön vahvistettuun tilinpäätökseen. Varojen jaon on tapahduttava osakeyhtiön vapaan pääoman puitteissa. Varojen jaossa täytyy lisäksi ottaa huomioon yhtiön maksukyky, ja se että varoja jaetaan tilinpäätöksessä vahvistetun ylijäämän perusteella. Varojen jakamisesta päätetään yhtiökokouksessa yksinkertaisella äänten enemmistöllä. (Koski ym. 2009, 9. luku; Suojanen ym. 2006, 187.)

Osingonjakaminen tarkoittaa osakeyhtiössä syntyneen ylijäämän vastikkeetonta jakamista osakkeenomistajille. Voitonjako voidaan suorittaa joko siten, että koko ylijäämä jaetaan osinkoina, tai siten että vain osa siitä jaetaan osakkeenomistajien kesken. Osakeyhtiössä voitonjakamisesta ja voitonjaon määrästä päättää yhtiökokous. Vapaan pääoman rahastoon sovelletaan myös näitä samoja periaatteita. (Koski ym. 9. luku. 2009.)

Osakeyhtiön on mahdollista jakaa yhtiön varoja myös hankkimalla tai lunastamalla yhtiön omia osakkeita. Yhtiön purkautuessa osakeyhtiön selvitysmenettelyssä yhtiön omaisuus realisoidaan, velat maksetaan ja loput jäljelle jäävistä varoista jaetaan osakkeenomistajille. (Suojanen ym. 2006, 193.)

3 TULOVEROTUS

Jokaiseen yritysmuotoon kuuluu olennaisena osana verotus. Verotus on yksi osa yrityksen talouden suunnittelua ja se tuleekin hoitaa huolella, jotta yritykselle ei synny mahdollisia verohaittoja. (Ilmoniemi ym. 2009, 308.) Yritysmuotojen tulot voivat koostua kolmesta eri tulolähteestä:

- elinkeinotoiminnan tulolähde
- maatalouden tulolähde
- henkilökohtaisen toiminnan tulolähde

Kunakin tulolähteen verotusta varten on oma verolakinsa. Eri tulolähteillä on huomattava merkitys jaettaessa elinkeinotoiminnan ja maatalouden tuloa pääoma- ja ansiotuloihin tai sovellettaessa tappiontasausmääräyksiä. Varat ja velat on kohdistettava oikeaan tulolähteeseen, koska pääomatulo-osuus määräytyy tulolähteen nettovarallisuuden perusteella.

3.1 Verotus avoimessa yhtiössä

Avoimen yhtiön verotus lasketaan aina tulolähteittäin. Yhtiön osakkaat voivat keskenään sopia tulojen jaosta. Usein tulot jaetaan esimerkiksi työpanoksen suhteessa. Avoimen yhtiön velkojen korot vähennetään sen tulolähteen tuloista, johon velka kohdistuu. Tulolähteen tappio on mahdollista vähentää ainoastaan tulevista saman tulolähteen voitoista. Luovutushinnasta yhtiöllä on oikeus vähentää vain todellinen hankintameno. (Enroth ym. 2007, 29.)

Avoimessa yhtiössä yrityksen verotettava tulo jaetaan pääoma- ja ansiotuloiksi. Yhtiömiehen verotettaviin pääoma- ja ansiotuloihin otetaan huomioon myös mahdolliset muut pääoma- ja ansiotulot. Tulosta pääomatuloa on enintään osa, joka vastaa 20 prosentin vuotuista tuottoa nettovarallisuudelle. Yksityinen elinkeinonharjoittaja voi myös vaatia pääomatulon laskemista kymmenellä prosentilla. Pääomatulo-osuuden erottamisen jälkeinen osa yritystulosta on ansiotuloa. (Tomperi 2009, 37.)

Nettovarallisuus on selvitettävä pääomatulo-osuuden laskentaperusteen selvittämiseksi. Se lasketaan edellisen vuoden taseesta eli verovuotta edeltäneen verovuoden tietojen perusteella. Jos verovelvollinen on aloittanut toimintansa verovuonna, nettovarallisuus lasketaan kuluneen verovuoden taseesta. (Villa ym. 2007, 228–229.) Yksityisen elinkeinonharjoittajan ja kommandiittiyhtiön nettovarallisuus ja pääomatulo-osuuden laskentaperuste saadaan seuraavasti:

Rahoitusomaisuuden verotusarvo:
 + käyttöomaisuuden poistamaton hankintameno
 + arvopapereiden verotusarvo, jos poistamatonta hankintamenoa suurempi
 + vaihto-omaisuuden hankintameno
 - velkojen nimellisarvo
 = Nettovarallisuus
 + 30 % viimeisen 12 kuukauden aikana maksetuista palkoista
 = Pääomatulo-osuuden laskentaperuste

Nettovarallisuus on elinkeinotulolähteeseen kuuluvien varojen ja velkojen erotus. Sitä laskettaessa otetaan siis huomioon ainoastaan elinkeinotoimintaan kuuluvat varat ja maksetut ennakonpidätyksen alaiset palkat. (Villa ym. 2007, 234.) Näin pyritään keventämään pienyrityksen verotusta, koska siten saadaan pääomatulon osuutta suuremmaksi: pääomatuloon kohdistuva 28 prosentin verokanta on noin 30 prosenttiyksikköä alempi kuin suurin ansiotulon marginaaliverokanta. (Kukkonen 2004, 29.)

Mikäli avoimen yhtiön nettovarallisuus jää negatiiviseksi, ei yhtiömiehille muodostu pääomatuloa nettovarallisuuden perusteella. Näin ollen koko tulo-osuus on ansiotuloa, ellei siihen sisälly käyttöomaisuuskiinteistöjen ja arvopapereiden myyntivoittoja. (Villa ym. 2007, 233.)

Avoimen yhtiön osakkaan yhtiöosuuden hankintaan kohdistuva velan korko voidaan vähentää osakkaalle jaettavasta elinkeinotulo-osuudesta. Mikäli henkilöyhtiöllä ei ole elinkeinotuloa, korko vähennetään muun toiminnan osalta

osakkaan pääomatuloista. Avoimesta yhtiöstä saatava ansiotulo lisätään osakkaan muiden ansiotulojen lisäykseksi. (Enroth ym. 2007, 29.)

3.2 Verotus osakeyhtiössä

Selkeänä lähtökohtana osakeyhtiön tuloverotuksessa on se, että osakeyhtiötä pidetään erillisenä verovelvollisena ja sitä verotetaan yhteisöveroprosentin 26 mukaan (Villa ym. 2007, 241). Osakeyhtiön suurimmat verotukselliset erot avoimeen yhtiöön nähden liittyvät nimenomaan yhtiön ja osakkeenomistajien erillisyyteen. Osakkaat saavat yhtiöstä osinkotuloja, joiden verojen laskennassa käytetään apuna nettovarallisuutta sekä osakkeen matemaattista arvoa. (Kukkonen 2004, 32-33.)

Osakeyhtiöstä ei voi nostaa yksityisottoja, kuten avoimessa yhtiössä on mahdollista tehdä. Osakeyhtiön varojen jakamista osakkeen-omistajille säännellään tarkoin osakeyhtiölaissa. Osinkoa ei voida jakaa tai muuta omaa pääomaa palauttaa omistajille, jos vapaata omaa pääomaa ei ole tarpeeksi taseessa. Tämän vuoksi yrittäjän yksityistalous turvataankin usein maksamalla hänelle palkkaa tekemästään työstä yhtiön hyväksi. (Leppiniemi 2008, 18.)

Osinkojen verotus kohdistetaan yksityishenkilöille. Julkisesta osakeyhtiöstä saatavia osinkotuloja verotetaan siten, että 70 prosenttia on veronalaista pääomatuloa ja loput 30 prosenttia on verovapaata tuloa. Yksityisestä osakeyhtiöstä saatavat osinkotulot ovat verovapaata tuloa siihen määrään saakka, joka vastaa osakkeiden arvostamislaisissa tarkoitetulle matemaattiselle arvolle laskettua yhdeksän prosentin tuottoa. Nettovarallisuuden yhdeksän prosentin ylittävältä osalta osingosta 70 prosenttia on ansiotulona verotettavaa osuutta. Listaamattoman yhtiön jakamasta osingosta ei toimiteta ennakonpidätystä. (Villa ym. 2007, 242 -243.)

Yksityisestä osakeyhtiöstä saatavien verovapaiden osinkotulojen yläraja on 90 000 euroa vuodessa. Tämä raja on henkilökohtainen tuloraja, eikä esimerkiksi yrityskohtainen. Mikäli osinkotulot ylittävät kyseisen rajan, on sen ylittävistä osuudesta 70 prosenttia pääomatuloa. Verovapaata 90 000 euron osakaskohtaista rajaa on kritisoitu muun muassa sen vuoksi, että se on hyvin jäykkä ja eriarvoinen eri perhetilanteissa eikä myöskään jakamatta jäävää osuutta verovapaasta enimmäismäärästä voida siirtää seuraaville vuosille. (Villa ym. 2007, 242-243.) Osinkojen verotusta on selkiytetty seuraavassa esimerkissä (Kuvio 1.)

Osakeyhtiön nettovarallisuus on 3 000 000 euroa. Yhtiöllä on yksi osakkeen omistaja. Yhtiö jakaa osinkoina 300 000 euroa. Osinkojen verotus jakaantuu seuraavasti

- 90 000 euroa on verovapaata
- 9 prosenttia nettovarallisuudesta on 270 000 euroa ($3\,000\,000 \times 9\%$). 90 000 euroa ylittävältä osin eli tässä tapauksessa 180 000 euron verotus menee siten, että 30 prosenttia eli 54 000 euroa on verovapaata ja tämän ylittävään osuuteen (126 000 euroa) kohdistuu pääomatuloverokannan mukainen verorasitus (28%) eli yhteensä 35 280 euroa veroja.
- 270 000 (9%) ylittävän osan eli 30 000 euron verotus puolestaan menee siten, että 30 prosenttia (9000 euroa) on verovapaata ja 21 000 euroa on osakkaan verotettavaa ansiotuloa yhdessä osakkaan muiden ansiotulojen kanssa.

Kuvio 1. Osinkojen verotus. (Villa ym. 2007, 243.)

4. AVOIMEN YHTIÖN MUUTTAMINEN OSAKEYHTIÖKSI

Avoin yhtiö on mahdollista muuttaa osakeyhtiöksi siten, että yhtiön identiteetti säilyy. Yhtiömuodonmuutokseen vaaditaan yhtiömiesten yksimielinen päätös. (Villa ym. 2007, 56.) Yhtiömuodon muuttamisesta on myös laadittava asiakirja, joka sisältää yhtiöjärjestyksen. Yhtiömuodonmuutos on muistettava ilmoittaa myös kaupparekisteriin. Tähän ilmoitukseen on liitettävä tilintarkastajan lausunto siitä, että yhtiön varat riittävät velan ja osakepääoman katteeksi. Avoin yhtiö muuttuu osakeyhtiöksi kun yhtiömuodonmuutos merkitään kaupparekisteriin. (Manninen 2001, 167.)

Muutettaessa avoin yhtiö osakeyhtiöksi AKYL (laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä) 8 luvun mukaan tasejatkuvuuden perusteella ei avoin yhtiö purkaudu verotuksessa. Yhtiön varat ja velat siirtyvät kirjanpitoarvoista osakeyhtiölle, poistot eivät palaudu tuloon eivätkä varaukset purkaudu. Tästä poikkeuksena on palkoista maksettu 30% toimintavaraus, joka tuloutuu muutosvuotena avoimen yhtiön tuloon. (Manninen 2001, 168-169.)

Yhtiömiesten tulee merkitä uuden osakeyhtiön kaikki osakkeet, jotta tasejatkuvuus säilyisi. Jokaisella yhtiömiehellä on oikeus saada osakkeita suhteellisesti sen mukaan, mikä hänen yhtiöosuutensa arvo oli viimeksi hyväksytyssä tilinpäätöksessä. Jos yhtiömies kuitenkin saa osakkeita yli oman osuutensa, voi seurauksena olla lahjaverotus. (Manninen 2001, 169.) Uusia osakkaita voidaan yhtiöön ottaa vain joko ennen muodonmuutosta tai osakeyhtiön perustamisen jälkeen osakepääomaa korottamalla. Uuden yhtiömiehen liittyessä yhtiöön voivat vanhat yhtiömiehet nostaa yksityisottoina nostamattomat voittovarot. Tämä laskee yhtiön substanssiarvoa, eli yrityksen omaisuuden velatonta arvoa, eli varat miinus velat, ja uusi yhtiömies pääsee mukaan alhaisella yhtiöpanoksella. (Manninen 2001, 170-171.)

Kun avoin yhtiö muutetaan osakeyhtiöksi tilikauden aikana, verotus toimitetaan muutoshetkeen asti avoimena yhtiönä ja sen jälkeen osakeyhtiönä. Tämän vuoksi muutosajankohta kannattaa miettiä tarkkaan, varsinkin jos tulot ovat kausiluonteisia. Muutos saattaa olla kannattavaa ajoittaa heikon kauden ajalle,

koska sen kauden tulos verotetaan henkilökohtaisesti, ja hyvän kauden tulot menevät 26% verorasituksella osakeyhtiöön. (Manninen 2001, 169.)

Muutettaessa avoin yhtiö osakeyhtiöksi muutoksesta ei aiheudu varain- siirtoveron maksuvelvollisuutta, jos yhtiön identtisyys säilyy. Vanhat yhtiömiehet vastaavat edelleen henkilökohtaisesti ja yhteisvastuullisesti niistä velvoitteista, jotka ovat syntyneet ennen muodonmuutoksen merkitsemistä kaupparekisteriin. Yhtiömuodonmuutoksen jälkeisistä uusista velvoitteista on vastuussa vain yhtiö. Avoimen yhtiön yhtiömiehet eivät vapaudu vastaamasta yhtiön aikaisemmista vastuista osakeyhtiöksi muuttamisen vuoksi elleivät velkojat siihen suostu. Velkojille voidaan ilmoittaa kirjatulla kirjeellä yhtiömuodon muutoksesta. Ilmoituksessa on mainittava velkojan oikeudesta vastustaa velkavastuusta vapautumista. Jos velkoja ei kolmen kuukauden kuluessa ilmoita osakeyhtiölle vastustavansa yhtiömiesten vapautumista velkavastuusta, hänen katsotaan suostuneen siihen. Velkoja voi myös halutessaan vapauttaa ainoastaan jotkut yhtiömiehistä tai rajoittaa vapautumisen koskemaan vain jotain tiettyä velkaa. (Manninen 2001, 175-176.)

5 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Tutkimus perustuu kvalitatiiviseen, eli laadulliseen tutkimusmenetelmään, koska lähdeaineistona käytetään jo olemassa olevaa teoriaa. Työ ei tuota varsinaisesti mitään uutta tietoa, lukuun ottamatta haastatteluja ja johtopäätöksiä. Tietoa hankitaan yhden laadullisen tutkimuksen aineistokeruumenetelmän mukaan eli perehtymällä kirjalliseen materiaaliin. Kirjalliseen materiaaliin tulee tosin suhtautua kriittisesti, koska työssä tulee käyttää aina uusinta mahdollisinta tietoa. Esimerkiksi osakeyhtiölaki uudistui vuonna 2006. Tätä aikaisemmat tiedot osakeyhtiöistä ovat vanhentuneita, eikä niitä tule hyödyntää. Lakien ja muun kirjallisuuden ohella työhön on haettu tietoa aiheeseen liittyviltä Internet-sivustoilta ja e-kirjoista.

Teorian ja verotuslaskelmien lisäksi opinnäytetyön tueksi on kerätty tietoa haastattelulla. Haastattelu toteutettiin yksilöhaastatteluna, jossa haastateltava sai vastata omin sanoin kysymyksiin. Haastattelussa on sekä etuja että haittoja. Merkittävimpänä apuna on se, että aineistoa voidaan kerätä joustavasti tilanteen mukaan. Haastattelun myötä haastattelija pystyy halutessaan vaihtamaan kysymysten järjestystä ja esittämään jatkokysymyksiä. Haastattelun haittana pidetään sitä, että se vie aikaa. Haastattelu tilanne saattaa aiheuttaa myös sen, että haastateltava muokkaa mielipiteitään ja sanomiaan. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 205.)

6 OPINNÄYTETYÖN TILAAJAN ESITTELY

6.1 Konetyö A&A Saarela Ay

Konetyö A&A Saarela Ay on Joutsan seudulla tienhoito- ja ympäristöpalveluita tarjoava koneyritys. Palveluihin kuuluu esimerkiksi katujen ja pihojen koneellinen hoito, tienvarsien raivaus, puun haketus ja toimitus sekä muut kone- ja trakturityöt. Yritys on perustettu vuonna 1994. Alun perin yrityksestä vastasivat Aulis Saarela ja hänen serkkunsa Markku Saarela. Vuonna 1996, Markun siirtyessä toisiin tehtäviin, tilalle siirtyi Auloksen poika Anssi Saarela. Samalla yritys sai nykyisen nimensä. (Saarela 2011.)

Yritys toimii pääasiassa Joutsan, Luhangan ja Leivonmäen alueilla Keski-Suomessa, mutta tarvittaessa töitä tehdään pidemmälläkin. Teiden hoidossa työskentelyalueena on koko eteläinen Keski-Suomi. Tällä hetkellä myös puuhakkeen tuottaminen ja toimittaminen lämpölaitoksille on oleellinen osa yhtiön liiketoimintaa. Yritys työllistää vakituisesti 3 henkilöä ja sesonkiaikaan lukumäärä kasvaa 2-3 henkilöllä. (Saarela 2011.)

Yritys sijaitsee Aulis Saarelan maatilán yhteydessä, missä heillä on yhteiset huolto- ja varastorakennukset. Maatila ja koneyritys toimivat yhteistyössä, minkä myötä myös palveluvalikoima on mahdollista pitää laajempänä. (Saarela 2011.)

Yritystoiminta on vuosien varrella kasvanut ja laajentunut. Tällä hetkellä yrityksen toiminta on vakaalla pohjalla. Yrittäjät ovat pohtineet mahdollisuutta muuttaa yritysmuotoa osakeyhtiöksi. Riittävää tietoa yritysmuotojen eroista ei ole kuitenkaan ollut saatavilla, joten yritysmuoto on pysynyt avoimena yhtiönä. Yritys toivookin saavansa opinnäytetyöstä lisäinformaatiota mahdolliseen yhtiömuodonmuutoksen ja sen vaatimuksiin. (Saarela 2011.)

Asiakaskunta on hyvin vakiintunut, mikä myös tuo osaltaan turvaa yrityksen kannattavuuden säilymiseen. Konetyön asiakkaat ovat myös erittäin tyytyväisiä

yhtiön tarjoamiin palveluihin. Asiakastyytyväisyys on tärkeää myös kilpailun kiristyessä. Asiakkaat luottavat tuttuun palveluntarjoajaan ja laatuun. (Saarela 2011.)

6.2 SWOT -analyysi

Nelikenttäanalyysi, eli SWOT –analyysi, on yksinkertainen ja yleisesti käytetty yritystoiminnan analysointimenetelmä. Analyysin avulla pystytään selvittämään yrityksen nykytilanteen vahvuudet (S) ja heikkoudet (W), sekä tulevaisuuden mahdollisuudet (O) ja uhat (T). SWOT –analyysi on helppo tapa saada lukuisat yrityksen toimintaan vaikuttavat tekijät havainnollistamaan nelikenttämuotoon. Vahvuudet ovat niitä toimenpiteitä tai resursseja, joita yritys pystyy hyödyntämään. Heikkoudet taas tekijöitä, joita yrityksen on parannettava pystyäkseen toimimaan tehokkaasti. (Engblom, Krappe & Suominen 1998.)

Analyysin tekemisen jälkeen jokainen ruutu on syytä käydä erikseen läpi. Konkreettiset toimintaratkaisut kumpuavat näistä nelikentän ruutuihin kirjatusta asioista:

- Vahvista vahvuuksia ja hyödynnä niitä jatkossakin.
- Korjaa ja paranna löydettyjä heikkouksia. Kaikkia heikkouksia ei voida poistaa, mutta niiden vaikutusta on pyrittävä lieventämään.
- Hyödynnä mahdollisuudet resurssien mukaan.
- Varaudu uhkiin selkeällä suunnittelulla, jolloin uhat eivät tule yllätyksenä. (Engblom ym. 1998.)

Käytän työssä hyväkseni SWOT –analyysiä selvittäessäni Konetyö A&A Saarela Ay:n yhtiömuodon muutossuunnitelmien kannattavuutta. Kuviossa 2 on selvitetty yrityksestä tehty SWOT –analyysi yhtiömuodon muuttamisen näkökulmasta. Käyttämäni SWOT –analyysi eroaa hieman perinteisestä, sillä nykytilaa kuvaavat vahvuudet ja heikkoudet on esitetty avoimen yhtiön näkökulmasta, kun taas uhat ja mahdollisuudet on käsitelty mahdollisen osakeyhtiön näkökulmasta. Tämän jaon ansiosta pystytään myös helposti vertailemaan avoimen yhtiön ja osakeyhtiön eroavaisuuksia.

Vahvuudet (avoin yhtiö)	Heikkoudet (avoin yhtiö)
<ul style="list-style-type: none"> • Ei pakollisia toimielimiä → kevyt hallinto • Verotus henkilökohtaista • Mahdollisuus tehdä yksityisottoja 	<ul style="list-style-type: none"> • Henkilökohtainen ja rajaton vastuu yritystoiminnan velvoitteista • Verotus henkilökohtaista
Uhat (osakeyhtiö)	Mahdollisuudet (osakeyhtiö)
<ul style="list-style-type: none"> • Kiinteä verotusprosentti • Hallinnollisesti työläämpi ylläpitää • Ei mahdollisuutta tehdä nopeasti yksityisottoja yhtiön varoista 	<ul style="list-style-type: none"> • Osakeyhtiömuotoisena mahdollista rajata henkilökohtaista vastuuta vain yritykselle • Kiinteä verotusprosentti → hyödyttää yritystoiminnan ja tuloksen kasvaessa • Palkan jakaminen osittain osinkona → pienemmät verokustannukset • Voitot mahdollista lipastoida yhtiöön → nettovarallisuus nousee → verovapaa osinko

Kuvio 2. SWOT –analyysi yhtiömuodon muutoksesta

Yrityksen toimiessa tällä hetkellä avoimena yhtiönä on sen vahvuutena kevyt hallinto. Nykyisessä muodossaan osakkailla ei kulu aikaa yhtiön hallitsemiseen. Tämä antaa mahdollisuudet keskittyä työntekoon ja yhtiön kehittämiseen.

Avoimessa yhtiössä verotus perustuu henkilökohtaiseen verotukseen ja verotettava tulo jaetaan pääoma ja ansiotuloiksi (Tomperi 2009, 37). Tämän ansiosta verotus on mahdollisesti kevyempi kuin osakeyhtiössä. Tämä edellyttää sitä, että ansiotuloprosentti pysyy alle 26%.

Tällä hetkellä avoimen yhtiön vahvuutena on myös mahdollisuus yksityisottoihin. Yhtiömiehen on mahdollista nostaa varoja yksityisottoina ja saada näin nopeasti käteisvaroja käyttöönsä (Yrityksen perustajan opas 2009, 15). Yrittäjän on myös elettävä yrityksensä tuotosta, joten hänen on saatava varoja myös omaan käyttöön ja yksityisotot toimivat yhtenä varojen noston muotona.

Avoimesta yhtiöstä löytyy myös heikkouksia. Vastuunalainen yhtiömies vastaa yrityksen velvoitteista henkilökohtaisesti, rajattomasti, ensisijaisesti ja solidarisesti (Ilmoniemi ym. 2009, 68). Yrittäjät ovat siis vastuussa henkilökohtaisesti kaikista yrityksen velvoitteista. Konetyö A&A Saarela Ay:n tapauksessa tämä on selkeästi yhtiömuodon heikko kohta. Vaikka yrityksen talous on tällä hetkellä vakaalla pohjalla, on sillä silti myös lainaa laajan kaluston ylläpitämiseen ja uusimiseen. Jos jostain syystä yritys joutuisi konkurssiin, joutuisivat yhtiömiehet vastaamaan veloista henkilökohtaisesti kaikella omaisuudellaan.

Vaikka aikaisemmin todettiin avoimen yhtiön vahvuudeksi sen henkilökohtainen verotus, on se samalla myös sen heikkous. Tuloksen noustessa korkeaksi joutuvat myös yhtiömiehet maksamaan enemmän veroja suuremmalla veroprosentilla. Osakeyhtiömuodossa taas verotus on aina yhteisöveroprosentin 26 mukaan (Villa ym. 2007, 241).

Jos yritys muutettaisiin tulevaisuudessa osakeyhtiöksi, tulisi siellä vastaan myös kiinteä veroprosentti. Vaikka tulos olisi heikko, siitä verotettaisiin silti kiinteän prosentin mukaan. Toisaalta avoimessa yhtiössä verotus olisi tällaisissa tapauksissa huomattavasti kevyempää.

Osakeyhtiön pakollisiin toimielimiin kuuluvat yhtiökokous ja hallitus. Ylimpänä päättävänä tahona osakeyhtiössä on yhtiökokous. (Villa ym. 2007, 73-74.) Periaatteessa kaikki päätökset on tehtävä virallisesti hallituksen ja yhtiökokouksen kautta. Tämä tuottaa enemmän hallinnollista työtä verrattuna avoimeen yhtiöön. Osakeyhtiössä ei myöskään ole mahdollisuutta tehdä yksityisottoja yhtiön varoista kuten on mahdollista avoimessa yhtiössä.

Osakeyhtiömuoto toisi yritykselle myös monia etuja ja mahdollisuuksia. Osakeyhtiössä omistajat vastaavat yhtiön toiminnasta ja velvoitteista vain sijoittamallaan pääomapanoksella (Enroth ym. 2007, 15).

Kiinteä 26% verotus on myös etuna osakeyhtiössä. Veron määrä on helppo arvioida ja yritystoiminnan tuloksen kasvaessa verokulut saadaan alhaisemmiksi kuin avoimessa yhtiössä. Verokustannuksia voidaan pienentää myös jakamalla palkkaa osin osinkona. Osingonjaon on tapahduttava osakeyhtiön vapaan pääoman puitteissa. (Koski ym. 2009, 9. luku.)

Osakeyhtiössä on myös mahdollista lipastoida voitot yhtiöön eli jättää voitot nostamatta. Tämä aiheuttaa sen, että yhtiön nettovarallisuus kasvaa. Nettovarallisuuden kasvattaminen on hyödyllistä, mikäli osinkoa halutaan nostaa verovapaasti. (Koski ym. 2009, 9. luku.)

7 YHTIÖMUODONMUUTOS TOIMEKSIANTAJAN YRITYKSESSÄ

7.1 Yhtiömuotojen eroavaisuudet

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää yritysmuotojen eroavaisuuksia, jotka tulivatkin teoriaosuudessa hyvin esille. Näitä vaikuttavia tekijöitä on käsitelty taulukossa yksi. Ne vastaavat osaltaan myös työn tutkimuskysymyksiin ja samalla tutkimusongelmaan.

	Avoin yhtiö	Osakeyhtiö
Yrityksen perustaminen	Yhtiösopimus	Perustamissopimus
Omistajien lukumäärä	2 tai enemmän	1 tai enemmän
Yhtiömiehet	Yhtiömiehet	Osakkeenomistajat
Yhtiöpanos	Työpanos, rahapanos mahdollinen (ei pakollinen)	Vähintään 2 500 €
Toimielimet ja hallinto	Yhtiömiehet	Yhtiökokous, hallitus, hallintoneuvosto & toimitusjohtaja
Päätöksenteko	Yhtiömiehet	Hajautettu toimielinten kesken
Edustus oikeudet	Yhtiömiehet, mahdollinen toimitusjohtaja	Hallitus & toimitusjohtaja
Velkavastuu	Yhtiömiehet	Yhtiö
Varojen nostaminen	Palkka, voitto, yksityisöt	Palkka, osinkotulot
Voitonjako	Yhtiömiehet	Osakkeenomistajat
Tappion jako	Yhtiömiehet	Yhtiö
Verotus	Yhtiömiehet	Osakkeenomistajat & yhtiö

TAULUKKO 1. Yhtiömuotojen vertailu

Kaikki yhtiömuodot tarvitsevat omanlaisensa sopimuksen, jotta toiminta on mahdollista aloittaa. Avoimen yhtiön syntyyn tarvitaan yhtiösopimus, jonka allekirjoittavat kaikki yhtiömiehet. Osakeyhtiön perustamiseen taas vaaditaan perustamissopimus, jonka perustajat allekirjoittavat.

Eri yritysmuodoissa vaadittavien omistajien lukumäärä vaihtelee. Avoimeen yhtiöön vaaditaan vähintään kaksi vastuunalaista yhtiömiestä. Osakeyhtiö on mahdollista perustaa myös yksin.

Selkeä ero avoimessa yhtiössä ja osakeyhtiössä tulee esille yhtiöpanoksessa. Avoin yhtiö voidaan perustaa pelkällä työpanoksella ilman rahapanosta. Rahapanos on kuitenkin mahdollinen myös avoimessa yhtiössä. Osakeyhtiön perustamiseksi vaaditaan aina rahapanos. Yhtiöpanos on vähimmillään 2 500 euroa.

Avoimen yhtiön toimielimen muodostavat yhtiömiehet, jotka samalla vastaavat päätöksenteosta. Osakeyhtiössä päätöksenteko on hajautettu eri toimielimille. Näitä toimielimiä ovat yhtiökokous, hallitus, hallintoneuvosto sekä toimitusjohtaja.

Päätöksenteosta vastaavilla henkilöillä avoimessa yhtiössä on myös yrityksen edustusoikeus. Osakeyhtiössä edustajana toimii yleensä hallitus. Toimitusjohtaja edustaa vain hänen toimenkuvaansa kuuluvissa tehtävissä, eli hallinnon hoitamisessa.

Velkavastuu avoimessa yhtiössä on yhtiömiehillä. Yhtiömiehet vastaavat yhtiön veloista koko henkilökohtaisella omaisuudellaan. Osakeyhtiössä velkavastuu on ainoastaan yhtiöllä, ei siis osakkeenomistajilla. Poikkeuksena tästä tapaukset, joissa yrityksen hankintojen takauksena on ollut yksityistä omaisuutta, kuten asunto. Tällöinkin vastuu rajoittuu asuntoon eikä koko omaisuuteen.

Avoimessa yhtiössä on mahdollisuus yksityisottoihin. Tämän lisäksi varoja on mahdollista nostaa palkkana ja voittona. Osakeyhtiössä yksityisotot eivät ole missään tapauksissa sallittuja. Varojen nosto on mahdollista sekä palkkana että osinkotuloina.

Voitonjako ja tappion jako ovat kummassakin yhtiömuodossa melko samantyyppisiä. Avoimessa yhtiössä voitot jaetaan yhtiömiesten kesken yhtiösopimuksen mukaisen yhtiöpanoksen suuruuden suhteessa. Tappiot jaetaan tasan yhtiömiesten kesken, ellei yhtiösopimuksessa muuta ole sovittu tappion jakamisesta. Osakeyhtiössä voitot jaetaan kaikkien osakkeenomistajien kesken heidän omistamiensa osakkeiden mukaisesti. Tappiosta vastaa osakeyhtiössä vain yhtiö. Mahdollinen tappio siirtyy seuraavien vuosien tulokseen.

Viimeisenä kuviossa vertaillaan eri yhtiömuotojen verotusta. Eroja niistä löytyy, sillä eri yhtiömuodoissa vastuu veroista on eri tahoilla. Verotettava tulo kuitenkin jakautuu henkilöiden osalta samalla tavalla kummassakin yhtiömuodossa. Henkilöiden verotus jakaantuu siis ansio- ja pääomatuloihin. Ansiotulojen verotus on huomattavasti monimutkaisempaa kuin pääomatulojen. Ansiotuloista on maksettava valtion-, kunnallis- ja kirkollisverot sekä sairausvakuutusmaksu. Pääomatuloja verotetaan kiinteän pääomatuloveroprosentin mukaisesti.

Avoimessa yhtiössä verojen maksusta vastaavat yhtiömiehet. Yhtiömiesten eri osuudet yhtiöstä vaikuttavat myös maksettavien verojen määrään ja siihen, mikä on verotuksellisesti edullisin vaihtoehto yhtiömiehelle. Osakeyhtiössä osakkeenomistajat maksavat veroja yhtiöltä saaduista tuloista. Osakkeenomistajien on mahdollista saada veronalaisten tulojen, eli osinko- ja palkkatulojen lisäksi verovapaata osinkotuloa. Poiketen avoimesta yhtiöstä, osakeyhtiö on myös vastuussa verojen maksusta. Yhtiön vastuulle kuuluu kuitenkin vain yhtiölle kuuluvat verot. Tämä verotus tapahtuu kiinteän yhteisöverokannan mukaan.

7.2 Saavutettavat edut ja mahdolliset haitat

Toimeksiantajalle on ehkä oleellisinta tietää yhtiömuodonmuutoksen edut ja haitat. Tietojen avulla yrityksen on helppo vertailla yhtiömuotojen eroja sekä tehdä johtopäätökset siitä, onko muutos heidän tapauksessaan kannattava. Muutosta on harkittava tarkasti, sillä se on käytännössä peruuttamaton. Osakeyhtiötä ei ole mahdollista muuttaa takaisin avoimeksi yhtiöksi muutoin kuin purkamalla yhtiö ja perustamalla uusi.

Osakeyhtiö tuo mukanaan monia etuja, jotka ovat tervetulleita myös Konetyö A&A Saarela Ay:lle. Yksi suurimmista hyödyistä on henkilökohtaisen vastuun rajoittaminen yritystoiminnan velvoitteista. Osakeyhtiön muodossa omistajat eivät olisi enää henkilökohtaisesti vastuussa yritystoiminnan veloista. Tämä tuo henkistä turvaa yrittäjille. Pitää kuitenkin muistaa, että jos esimerkiksi lainoja on taattu henkilökohtaisella omaisuudella, on takaus voimassa vielä osakeyhtiömuotoisenakin. Toisaalta velkoja voisi periä vain sen omaisuuden, joka on takaukseen merkitty. Näin ollen yrittäjän ei tarvitsisi konkurssin kohdatessaan luopua kaikesta yksityisomaisuudestaan.

Osakeyhtiön kiinteästä veroprosentista on myös etua, varsinkin jos yritystoiminta laajenee ja samalla tulos kasvaa. Veroprosentti osakeyhtiöllä on 26% yrityksen nettotuloksesta riippumatta. Tämä helpottaa myös verokustannusten arvioiden laatimista.

Osinkoa on myös mahdollista käyttää varojen jakoon osakkaille. Tämä on yleensä kannattavaa, sillä yksityishenkilön verotaakka kevenee, kun osa tuloista tulee osingoista. Mikäli yhtiöllä on paljon varallisuutta, pystytään osinkoja jakamaan osakkaille verovapaasti jopa 90 000 euroa vuodessa.

Osakeyhtiön onkin järkevää lipastoida voittoja yhtiöön. Tämän myötä yhtiön nettovarallisuutta saadaan nostettua, minkä ansiosta myös verovapaiden osinkojen jakaminen osakkeenomistajille on mahdollista suuremmissa määrin.

Osakeyhtiö tuo Konetyö A&A Saarela Ay:lle helpon mahdollisuuden ottaa yhtiöön lisää osakkaita, tai vaihtoehtoisesti mahdollisuuden myydä omaa osuuttaan toiselle osakkaalle. Osakkeiden myynti ja osto on huomattavasti helpompi toimenpide kuin yhtiömiesten lisääminen tai vähentäminen avoimessa yhtiössä.

Yhtiömuodonmuutos ei tuo mukanaan pelkästään positiivisia asioita, vaan myös negatiivisia. Osakeyhtiö on hallinnollisesti huomattavasti raskaampi verrattaessa avoimeen yhtiöön. Avoimessa yhtiössä kaikki yhtiömiehet voivat tehdä itsenäisesti päätöksiä, kun taas osakeyhtiössä on päätökset tehtävä osakeyhtiölain mukaisesti.

Osakeyhtiö poistaa mahdollisuuden tehdä yhtiöstä yksityisottoja. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että yhtiön on maksettava yhtiössä työskenteleville omistajille jatkuvasti palkkaa elantomenojen rahoittamiseksi. Konetyö A&A Saarela Ay:n tapauksessa tämä ei kuitenkaan tuo suurta muutosta, sillä yritys maksaa jo nykyiselläänkin yhtiömiehille palkkaa, eikä yksityisottoja juuri tehdä.

8. JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Opinnäytetyön tavoitteena oli tutkia eri yritysmuotoja, sekä selvittää toimeksiantajayritykselle yhtiömuodonmuutosta avoimesta yhtiöstä osakeyhtiöksi. Toimeksiantajaa kiinnosti saada selville osakeyhtiöön liittyviä käytännön asioita ja niiden eroja verrattuna nykyiseen avoimeen yhtiöön. Tutkimukseni selvittikin toimeksiantajalle kaikki asiat toivotussa laajuudessa. Toimeksiantaja on saanut varmuutta yhtiömuodon muutokseen ja tietoa siitä, milloin se olisi järkevintä toteuttaa.

Yhtiömuodonmuutosta on syytä harkita tarkkaan ja pohtia sen tuomia muutoksia useasta eri näkökulmasta. Osakeyhtiöksi muuttamisessa on oltava erityisen tarkkana, sillä muutos on käytännössä lopullinen, eikä paluuta henkilöyhtiöihin ole. Kummassakin yhtiömuodossa on omat hyvät ja huonot puolensa. Kullekin yritykselle sopivin yhtiömuoto on aina mietittävä tapauskohtaisesti. Kuitenkin, jos yhtiötoiminta on vahvassa kasvussa ja laajenee voimakkaasti, on osakeyhtiö todennäköisesti turvallisempi muoto. Henkilökohtaiset vastuut yritystoiminnasta ovat huomattavasti pienemmät kuin avoimessa yhtiössä. Avoimessa yhtiössä myös yhtiömiesten keskinäisen luottamuksen on oltava korkea. Isoissa yrityksissä tämä voi olla vaikeaa hallita, joten osakeyhtiö turvaa päätöksentekoa, jolloin kaikki päättävät elimet ovat tietoisia muutoksista ja päätöksistä.

Työ vastasi asettamiini tutkimuskysymyksiin hyvin. Yritysmuodoissa löytyi selkeitä eroja perustamisvaatimuksiltaan. Vastuun ja hallinnan erot kävivät myös työstä selkeästi ilmi. Yhtiömuodonmuutoksen mahdollisuuksia on pohdittu toimeksiantajan näkökulmasta. Työssä on käyty myös lävitse avoimen yhtiön ja osakeyhtiön suurimmat erot verotuksellisesta näkökulmasta.

Opinnäytetyön teoriaosuuden validiteettia ja reliabiliteettia voidaan pitää vahvana. Työn validiteetti on selkeästi korkea, koska työssä tutkittiin sitä, mitä oli tarkoituskin tutkia. Työ vastasi alussa määriteltyihin tutkimuskysymyksiin ja -ongelmaan, joiden selvittämisessä auttoi oikean tutkimusmenetelmän, eli laadullisen menetelmän, valinta. Työssä käytetyt ajantasaiset lähteet tekivät

työstä luotettavan. Reliabiliteettia lisäsi työssä lähteinä käytetyt lait, koska ne ovat korkeimpia noudatettavia säädöksiä. Lakien oikeellisuutta ei ole mahdollista kyseenalaistaa. Teoriaosuudessa on kuitenkin hyvä huomioida, että sen reliabiliteetti heikkenee hieman lähteissä tapahtuvien mahdollisten muutoksien johdosta. Työn teoriaosuuden johtopäätökset ovat toistettavissa, mikä vielä vahvistaa työn luotettavuutta.

Opinnäytetyön tekeminen opetti minulle pitkäjänteisyyttä ja vahvisti entisestään itsenäistä otettani opiskeluun ja työntekoon. Käytin työssäni monipuolisesti lähdeaineistoa ja tarkastelin hankkimaani aineistoa kriittisesti. Varmistin, että käytössäni oli koko ajan tuoreet ja ajantasaiset tiedot. Tein opinnäytetyötä kokopäivätyöni ohessa, joten se valmistui vähän kerrassaan ja hiukan alkuperäisestä aikataulusta myöhässä.

Kokonaisuudessaan työ onnistui hyvin. Työn tavoitteissa ja tarkoituksessa pysyttiin. Työstä saatiin tiivis tietopaketti toimeksiantajalle. Aihealue oli rajattu onnistuneesti sopivaksi kokonaisuudeksi. Aihetta olisi ollut mahdollista rajata pienemmäksikin. Tämä mahdollistaisi sen, että aiheesta voisi vielä tehdä uusia tutkimuksia. Tutkimuksessa voitaisiin esimerkiksi keskittyä ainoastaan eri yritysmuotojen verotukseen, jota tutkittaisiin huomattavasti monipuolisemmin ja syvällisemmin.

LÄHTEET

Engblom, J., Krappe, S-M. & Suominen A. 1998. Liiketoiminnan nelikenttäanalyysi. Tulostettu 8.4.2011. <http://www.pk-rh.fi/pdf/swot-ohje>.

Enroth, A., Österman, P. & Harmoinen, T. 2007. Maatilayrityksen yhtiöittäminen. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15., uudistettu painos. Helsinki: Tammi.

Ilmoniemi, M., Järvensivu, P., Kyläkallio, K., Parantainen, J. & Siikavuo, J. 2009. Uuden yrittäjän käsikirja. Helsinki: Talentum.

Koski, P. & Sillanpää, M. 2009. Yhtiöoikeus. Helsinki: WSOY Pro Oy.

Kukkonen, M. 2004. Pienosakeyhtiön ja sen osakkaan tuloverotus. Helsinki: Talentum Media Oy.

Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 29.4.1988/389.

Leppiniemi, J. 2008. Osakeyhtiö - varteenotettava vaihtoehto. Helsinki: Tietosykli Oy.

Manninen, P. 2001. Yritys vaihtaa omistajaa – sukupolvenvaihdos ja yrityskauppa käytännössä. Helsinki: WSOY.

Saarela, A. Yrittäjä. Konetyö A&A Saarela Ay 2011. Haastattelu 18.02.2011.

Suojanen, K., Savolainen, H. & Vanhanen, P. 2006. Opi oikeutta Tradenomin käsikirja. 3. painos. Jyväskylä: KS-Kustannus Oy.

Tomperi, S. 2009. Yritysverotus ja tilinpäätössuunnittelu. 23., uudistettu painos. Helsinki: WSOY.

Yrityksen perustajan opas 2009. Keskuskauppakamari. Helsinki: Keskuskauppakamarin Palvelu Oy.

Villa, S., Ossa, J. & Saarnilehto, A. 2007. Yritysmuodot – toiminta, rahoitus ja verotus. Vantaa: Dark Oy.